

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

In Salvianum lucubrationes aliquot doctorum virorum

Weitz, Johann

Noribergae, 1623

Lib. V.

[urn:nbn:de:bsz:31-131303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131303)

hoc dixisse videtur Epicurus. Nam qui peccare se
nescit, corrigi nō vult. Deprehendas te oportet, an-
tequam emendes. Quidam vitis gloriantur. Tu
existimas aliquid de remedio cognare, qui mala
sua virtutum loco numerant? Ideo quantum po-
tes, te ipse coargue. inquire in te: accusatoris pri-
mum partibus fungere, deinde iudicis, novissime
deprecatoris, aliquando te offende. &c.

Pag. 124. Neque enim colit, qui rem san-
ctam non sanctè &c.) Vide quā idem, quem
modo diximus, Ethnicus eadem sentiat, Deum
videlicet epuq, leges sincere esse colendas. Sic igitur
Epist. XCV. Primus est Deorum cultus, Deos cre-
dere: deinde reddere illis majestatem suam, red-
dere bonitatem, sine qua nulla majestas: scire illos
esse qui president, qui universa v. sua temperant,
qui humani generis tutelam gerunt, interim dum
curiosi singulorum, hi nec dant malum, nec ha-
bent. Caterum castigant quosdam & coërcent,
& irrogant pœnas, & aliquando specie boni puni-
unt. Vis Deos propitiare? bonus esto. Satis illos
coluit, quisquis imitatus est.

Pag. 127. Tritura.) Vox Varro ni etiam usi-
tata l. 4. de ling. Lat. à terendo.

Pag. 134. Qui in sacrificiis) U. Tertull. in A-
pologet. & Minuc. Felic.

LIB. V.

Pag. 142. Divinæ generationi) Fortè vene-
rationem.

Pag:

Pag. 151. Ut penè unus esse videatur) Respe-
ctu scilicet multitudinis malorum. quemadmo-
dum supra lib. 3. pag. 36. Omnis, inquis, nobilitas ab
his sceleribus immunis est. Parum est id quidem,
quia non aliud videtur nobilitas in omni mundo,
quam unus homo in grandi populo.

Pag. 153. Bagaudas.) Hipopuli & Baucanda
& Bagauda & Vocanda ab aliis dicuntur pro
idiomatium variatione. Diligentissimus harum
rerum inquisitor Abrahamus Ortelius videtur
usque quodam Salviani libro. in quo Baogande scri-
pti fuerunt. Sic enim citat ex hoc ipso Salviani
loco in Thesaurio suo. Sed quid vetat ipsiusmet ver-
ba ascribere, ex quibus melius qui ipsi fuerint, in-
tellegemus? Baucanda, inquit, populi circa Alpes
videntur apud Zosim. 6. forte circa Sabaudiam.
An Bagauda Eutropii? Hoc nomen in Gallia ru-
sticis provinciam populantibus impositum sub Dio-
cleuano. Vocanda hi sunt apud Oros. 7. Baogande
sunt apud Salvianum 5. de Providentia. Baccha-
rida vocantur corrupta in Eusebio Chronico. Ca-
strum Bagaudarum appellatum aliquando locum
agri urbis Lutetia (quod horum Bagaudarum tunc
receptaculum fuit) quem hodie S. Maurdes Folsez
nominant, ut scribitur Vigen. ad Matronam suorum
esse, apud alium lego. Haecenus Ortelius. Eutropius
lib. IX. sic horum meminit: Rerum Romanarum
potius (Diocletianus) cum tumultum rusticani
in Gallia concitasset, & factioni suae Baucadarum
nomen imponerent, duces autem haberent Aman-
dum

dum & Alianum, ad subigendos eos Maximia-
num Herculeum Casarem misit: qui levibus praeliis
agrestes domuit, & partem Gallia reformavit.
Eadem ferè de his Aurel. Viét. in Casarib. sub
Diocletian. ubi Bagaudas manuum agrestium &
latronum appellat.

Pag. 154. Qui exactionis publicæ nomen.)
Graphice depingit hic auctor Exactorum in col-
ligendis tributis & aliis indictionibus iniquitatem,
rapacitatem, crudelitatem & latrocinia. Unde cer-
te ut & ex historia illius temporis plurimæ leges in
C. Justiniano l. 10. & 11. rectè illustrari possunt,
ubi tot tit. hujus materia in sepe sunt pleni quidem
salubrium legum, sed indices pessimorum morum,
De Annonis & Tributis, de Indictionibus, de Su-
perinducto. De Exactoribus tributorum, de super-
exactionib. de discussorib. de censib. & censorib.
& peragatorib. & inspectorib. de omni agro de-
serto. Vt nemo ad summam parociniam suscipiat rusti-
canos vel vicos eorum, &c. Has LL. qui evolvet,
non facile mirabitur de causis & rationib. illarum
cui vel ex hoc Salviani loco constiterit de misera
provincialium suppressione, qua quantopere carce-
ribus & tormentis exacerbata fuerit, vell. 2. C. de
exactorib. tribut. satis testari potest. ubi Constan-
tinus in hac verba sanxit: Nemo carcerem, plumi-
batamq; verbera aut pondera, aliq; ab insententia
judicis reperta supplicia in debitorum solutioib. vel à
perversis vel irais judicib. expavescat. Idipsum est
quod paulo post Salv. ait: Domos suas deserunt, ne in
ipsis

ipsis domibus torqueantur. Exilia petunt, ne sup-
plicia sustineant, & c. Item inferius Salvianus:
Illud indignius, inquit, ac poenalius, quod omnium
onus non omnes sustinent: immo quod pauper cu-
los homines tributa divitum premunt, & infir-
miores ferunt sarcinas fortiorum, & c. Hujus in-
aequalitatis ex gratia interdum & favore profecti
multi a L.L. etiam testes sunt l. per aequatores 6. C. de
censib. l. 10. de fund. patrimon. l. ult. & penult. C. de
arr. & tribut. l. 8. C. de excus. mun. l. ult. C. de
discuss. omnium clarissim. in hanc Salviani sen-
tentiam l. 1. C. de censib. ubi Constantinus. Quoniam,
inquit, tabularii civitatum per collisionem poten-
tiorum sarcinam ad inferiores transferunt: ju-
bemus, ut quisquis se gravatum probaverit, suam
tantum pristinam professionem agnoscat. Huc rei
medenda per aequatores ordinati fuerunt l. 5. & 6.
C. cod. sed & superexactiones à miseris extorque-
bantur, quas inde, ne ad exemplum Bagaudarum
majus malum Republ. immineret, sub poena capi-
tali Arcadium prohibere oportuit l. un. C. de su-
perexact. Hac de re inveni, ne fallor, h. Salvian-
dum inquit: Et quidem miserrimi pauperes sic-
torum hoc quod diximus, solvunt, quod qua re vel
quaratione solvant, penitus ignorant. Cui enim
licet discutere cur solvatur, aut cui perimitur ex-
plorare quid debeat? Huc discussorum spectavit
officium. Quorum autem semper motuum
in Republ. cause fuerint haec Magistratum rapa-
citates & subditorum excoriationes, si exempla
quis

quis desideret, ei vel nostra hac tempora satis da-
bunt, si vetera nolis.

Pag. 156. Res diversissimas patiuntur, invi-
diam & egestatem.) Merito diversissima. Sic
enim & Socrates apud Xenoph. l. 3. ἀπομνημ. φθόνον δὲ
σοφοῦν ὅτι εἶναι, λύπῳ μὲν πᾶσι ἐξέουσι καὶ αὐτῶν ὄντων, ἔτι
μὲν τοὺς πτωχοὺς ἐπιφίλων ἀπορῶν, ἔτι πτωχοὺς ἐπὶ ἐχθρῶν δὲ τυ-
χῆς γυνομένων. ἀλλὰ μόνος ἐστὶ φθόνος τὰς ἐπιταῖς τῶν
φίλων ἀπερῆς ἀνώδυνος. Et secundum Senoc. ep. 14.
Nudum latro transmittit. Idemq; Cyrus in ele-
gantissima oratione testatur, quam ad Persas ha-
buit apud Xenoph. lib. 7. κερὲς παῖδ'. ὅταν παῖδά τις ἐχθρῶν
τότε παῖδά καὶ φθόνος καὶ ἐπιφιλίας καὶ πολέμου
γίγνεται. Et Plutarch. in libell. ἀπὸ πολυπραγμ. φθόν-
ος ἐστὶ λύπη ἐπὶ ἀλλοτρίοις ἀγαθῶν. Idem elegantissime in
libell. ἀπὸ φθόνου καὶ μίσους, ubi differentiam Invidia &
Odi sic exponit. ὡσπερ ὁ ἥλιος ἂν αὐτὸς κερυφῆς γί-
νηται καὶ γαλακτός το φῶς ἢ παύσειται πᾶσι σκία ἀείδειν,
ἢ μικρὸν ἐπιόσσει, ἔτι πολὺ τῶν ἐντυχημένων ἔσται λα-
βόντων καὶ γυνομένων καὶ κεφαλῆς ἢ φθόνος, συστίζεται καὶ
ἀνώδυνος καὶ ἀμπερόντος. τῶ μὲν τοὺς μίσος ὅσα ἀήσθη ἢ
τῶν ἐχθρῶν ἐπιόσσει καὶ δυνάμεις. ὁ γὰρ Ἀλέξανδρος φθόν-
ον μὲν ἐδίδεα εἶχε, μισόντως ἢ πολλὰς. ἢ φ' ἂν τέλει ἐπι-
βουλευθεὶς ἀπίθηναι ὁμοίως τῶν καὶ τοὺς δυστυχέως τὰς
μὲν φθόνος παύσει τὰς αὐτῶν ἐχθρῶν ὅσα ἀνώδυνος. μισὸς γὰρ
καὶ πενήτης, τὸς ἐχθρῶν γυνομένων. χθονεὶ ἢ εἰδὲς τῶν
δυσχερῶν.

Pag. 167. Quia non ignorantia Dei.) Sic su-
pra hoc eodem libro pag. 147. Ignosci aliquatenus
ignorantia potest, contemptus veniam non mere-
tur. Et infr. lib. 6. pag. 177. Dudum questus sum
deteriores nos multo esse quam barbaros. quia illos
ignorantia legis excusat, nos scientia accusat. Es

eeee

qua

qua sequuntur. Et lib. 6. pag. 210. Voluntas crimen non habet, ubi furore peccatur.

Pag. 171. Caritate & benevolentia.) Ferrum tuatur Principem, melius fides. Senec. Sic alter lib. 1. de Clementia: Errat, si quis existimat, tutum esse ibi Regem, ubi nihil a Rege tutum est. Securitas securitate mutua paciscenda est. Non opus est instruere in altum editas arces, nec in adscensum arduos colles emunire, nec latera montium, abscondere, multiplicibus se muris turribusq. sepre. Salvum regem in aperto clementia praeabit. Unum est inexpugnabile munimentum, amor civium. Plinius Panegyri. Discimus experimento, fidissimam esse custodiam Principis, ipsius innocentiam. Hac arx inaccessa, hoc inexpugnabile munimentum, munimento non egere.

Pag. 172. Nemo malus, nisi stultus.) Horat. lib. 2. Satyr. 3.

Quae mala stultitia, & quemcumq. inscitia veri
Cacem agit; in sanum Chryseppi porticus, & grex
Autumat, haec populos, haec magnos formula re-
Excepto sapiente, tenet. (ges

Plutarchus in Lyfandro: ἀλάττω τοῖς ἀγνοῶσι κα-
τὰ τὴν εἰσὴν τῶν ἀγνοῶν, ὡς τὴν τῶν τυφλῶν τῶν τοῖς
μὴ βλέπουσιν.

LIB. VI.

Pag. 177. Nihil ferè criminum, &c. quod in
spectaculis.) Immania illa spectacula non Chri-
stiani solum (qua dere pleni Patrum libri) sed &
Ethni-